

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROJI PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Priėsmokyklinio ugdymo bendroji programa (toliau – Programa) nustato priėsmokyklinio ugdymo tikslą, uždavinius, Programos įgyvendinimo prielaidas ir būdus, ugdytinus vaikų pasiekimus – kompetencijas, kompetencijų ugdymo gaires, kompetencijų turinio dėmenis ir vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo gaires.

2. Programos paskirtis:

2.1. užtikrinti darnų vaiko fizinių ir psichinių galių skleidimąsi, kiekvieno vaiko mokyklinę brandą, priėsmokyklinio ugdymo pedagogams bendradarbiaujant su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais (logopedais, specialiaisiais pedagogais, socialiniais pedagogais, psichologais ir kt.);

2.2. nustatyti priėsmokyklinio ugdymo sąlygas, kad priėsmokyklinio ugdymo pedagogas, mokyklos ar kito švietimo teikėjo vadovas, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) užtikrintų kokybišką Programos vykdymą.

3. Ikimokyklinio, priėsmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio įgyvendinimo dermė užtikrinama, nuosekliai plėtojant ugdymo tikslus, uždavinius, vaiko ugdymosi pasiekimus, taikant į vaiką orientuoto ugdymo strategijas, vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus.

4. Programą įgyvendina ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo teikėjas.

II. PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Priėsmokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į kiekvieno vaiko patirtį, galias, ugdymosi poreikius, vadovaujantis humanistinėmis ir demokratinėmis vertybėmis, užtikrinti optimalią vaiko raidą, padėti pasirengti mokytis pagal pradinio ugdymo programą.

6. Priėsmokyklinio ugdymo tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

6.1. įgyvendinti ugdymo turinį, atitinkantį 5–7 metų vaikų raidos bendruosius ir individualiuosius ypatumus, padedantį kiekvienam vaikui darniai augti ir ugdytis visas Programoje įvardytas kompetencijas;

6.2. organizuoti ugdymo derinant organizuotą, kryptingą ugdomąją priėsmokyklinio ugdymo pedagogo ir spontanišką vaiko veiklą;

6.3. pripažinti kasdienį vaiko gyvenimą grupėje (atvykimas ir išvykimas, maitinimasis, miegas, tvarkymasis ir kt.) kaip neatsiejamą ugdymo turinio dalį;

6.4. taikyti į vaiką orientuoto ugdymo, priėsmokyklinio ugdymo pedagogo ir vaiko sąveika grįstus metodus;

6.5. sukurti vaiko ugdymui ir ugdymuisi tinkamą psichologinę ir fizinę aplinką;

6.6. taikyti pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus ir formas, kurie padėtų vaikui sėkmingai ugdytis ir tobulėti;

6.7. užtikrinti pozityvų, pasitikėjimu ir pagarba grįstą, tikslingą vaikų, priešmokyklinio ugdymo pedagogo, tėvų (globėjų), kiekvieno ir visų mokyklos ar kito švietimo teikėjo darbuotojų, kitų Programą įgyvendinančių asmenų bendradarbiavimą.

III. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS: PRINCIPAI, METODAI, PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO IR TĖVŲ (GLOBĖJŲ) BENDRADARBIAVIMAS, APLINKA IR PROCESAS

7. Programa įgyvendinama, vadovaujantis šiais ugdymo principais:

7.1. Socialinio kultūrinio kryptingumo. Ugdymas grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, orientuotas į vaiko gyvenimui reikalingų socialinių, kultūrinių kompetencijų plėtojimą, tolerancijos ugdymą.

7.2. Individualizavimo. Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko patirtį, socialinę kultūrinę aplinką, jo ugdymosi poreikius ir galimybes, interesus, pažinimo stilių, lytį, temperamentą, prireikus – specialiuosius ugdymosi poreikius.

7.3. Integralumo. Siekiama vientiso fizinės, emocinės, socialinės ir pažinimo sričių plėtojimo, vadovaujantis visuminiu požiūriu į vaiką; remiamasi integraliu kompetencijų ugdymu.

7.4. Kontekstualumo. Ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais kultūriniais jos pokyčiais; siekiama, kad vaiko ugdymo patirtys jam būtų prasmingos, aktualios ir įdomios.

7.5. Sąveikos. Ugdymas grindžiamas visų šio proceso dalyvių – vaiko, tėvų (globėjų), priešmokyklinio ugdymo pedagogų, mokytojų, dirbančių pagal pradinio ugdymo programą, ir kitų asmenų, dalyvaujančių, vykdant priešmokyklinio ugdymo programą, sąveika (keičiantis informacija ir nuomonėmis, išvalgomis, dalijantis patirtimi, keliant klausimus ir kartu ieškant atsakymų).

8. Brandinant vaiko asmenybę ir rengiant jį mokytis pagal pradinio ugdymo programą, taikomi šie metodai:

8.1. mokymo ir mokymosi veikiant, patirtinio mokymo ir mokymosi metodai: projektai, jų pristatymas ir aptarimas, diskusijos, tyrinėjimai (naudojant visus jautimus – regėjimą, lytėjimą, uoslę ir t. t.), eksperimentavimas, kūrybinės užduotys, pažintinės išvykos (ir pasirengimas joms), ekskursijos;

8.2. spontaniškas arba priešmokyklinio ugdymo pedagogo inicijuotas ar organizuotas vaiko žaidimas, priešmokykliniame ugdyme papildomas kitomis ugdymo ir ugdymosi strategijomis;

8.3. spontaniškos ir organizuotos vaiko veiklos derinimas (metų pradžioje daugiau laiko skiriant savaiminei, o pabaigoje – labiau organizuotai veiklai);

8.4. ugdymo ir ugdymosi veikla vaikams turėtų būti įdomi, aktuali ir prasminga, palaikanti ir stiprinanti jų mokymosi motyvaciją, padedanti įvaldyti įvairias mokymo ir mokymosi strategijas.

9. Priešmokyklinio ugdymo pedagogo ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimas grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, aktyvia partneryste ir atsakomybe, pagarba vienas kito poreikiams ir interesams:

9.1. priešmokyklinio ugdymo pedagogas susipažįsta su vaiko ugdymo tradicijomis šeimoje, jo kultūrine ir socialine aplinka, vertina tėvų (globėjų), kitų vaiko artimųjų vaidmenį ugdant vaiką, aptaria lūkesčius;

9.2. tėvai (globėjai) informuojami apie vaiko ugdymo ir ugdymosi ypatumus ir sąlygas, apie tai, kokie pasiekimai užtikrintų sėkmingą mokymąsi mokykloje pagal pradinio ugdymo programą;

9.3. siekiama užtikrinti, kad tėvai (globėjai) aktyviai dalyvautų ugdymo procese, priimdami su vaiko ugdymu ir ugdymusi susijusius sprendimus, ir šitaip dalytūsi atsakomybe už vaiko ugdymo kokybę;

9.4. sąveika su tėvais (globėjais) grindžiama nuolatiniu individualių vaiko ugdymosi poreikių ir galimybių aptarimu, tinkamų ugdymosi pasiekimų bei pažangos vertinimo metodų parinkimu, dalijimusi informacija ir patirtimi apie vaiko ugdymą ir ugdymąsi, daromą pažangą;

9.5. santykiai su tėvais (globėjais) grindžiami pagarba ir tolerancija kitoms kalboms, kultūroms ir religijoms. Priešmokyklinio ugdymo pedagogas konsultuoja tėvus (globėjus), teikia informacinę pagalbą, pasirenka bendradarbiavimo formas ir būdus, kaip įtraukti visus (dvikalbius, daugiakalbius, migrantų, socialinės atskirties ir kt.) vaikų tėvus (globėjus) į ugdymo ir pagalbos vaikui procesą;

9.6. prireikus priešmokyklinio ugdymo pedagogas rekomenduoja vaiko tėvams (globėjams) konsultotis su švietimo pagalbos specialistais (logopedu, specialiuoju pedagogu, psichologu, socialiniu pedagogu ir kt.), kreiptis į įstaigos Vaiko gerovės komisiją ar pedagoginę psichologinę tarnybą dėl vaiko ugdymosi poreikių pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir jo tolesnio ugdymosi rekomendacijų.

10. Ugdymo ir ugdymosi aplinka padeda siekti priešmokyklinio ugdymo tikslo:

10.1. pripažįstamas ir gerbiamas kiekvienas vaikas, nepaisant jo ugdymosi galių, lyties, rasės, tautybės, šeimos socialinio statuso ir kt.;

10.2. kuriami šilti, bendradarbiavimu grįsti vaikų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų ir kitų mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, tėvų (globėjų), kitų vaiko artimųjų santykiai, užtikrinantys emociškai palankią aplinką, puoselėjami ir kuriami gyvenimo grupėje ritualai, tradicijos;

10.3. sudaromos galimybės vaikui veikti savarankiškai, pačiam rinktis reikiamas priemones, veiklą, žaidimų draugus;

10.4. sudaromos sąlygos skleisti kiekvieno vaiko kritiniam ir kūrybiniam mąstymui, kūrybiškumui, patirti kūrybos ir atradimo džiaugsmą ir sėkmę; vaikai skatinami spręsti problemas, reikšti savo nuomonę ir ją pagrįsti, dalytis savo išvalgomis su bendraamžiais ir suaugusiais;

10.5. ugdymo ir ugdymosi aplinkoje yra pakankamai įvairių ugdomųjų priemonių (prireikus – specialiųjų mokymo priemonių ir (ar) techninės pagalbos priemonių), skatinančių aktyvią vaiko veiklą, jo smalsumą, kūrybiškumą, vaizduotę;

10.6. baldai, įranga ir ugdymo priemonės, aplinka (grupės erdvė, kitos patalpos, žaidimų, sporto aikštelės) yra patraukli, estetiška, patogi, saugi;

10.7. aplinkoje yra įrangos ir ugdymo priemonių, pritaikytų ir berniukams, ir mergaitėms.

11. Siekiant priešmokyklinio ugdymo tikslo, itin svarbu tinkamai organizuoti ugdymo procesą (darnią planavimo, organizavimo ir vaiko pasiekimų vertinimo visumą, kuri pedagoginės sąveikos dalyvių nuolat reflektuojama ir tobulinama):

11.1. ugdymo procesas grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, visų ugdymo proceso dalyvių sąveika, vaiko individualybės paisymu, jo įgyjamų patirčių aktualumu ir prasmingumu bei ugdymo ir ugdymosi integralumu;

11.2. ugdymo procesas atliepia įvairius priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelius;

11.3. ugdymo procesas planuojamas kryptingai ir lanksčiai:

11.3.1. orientuojantis į šios Programos tikslą, parenkant tinkamiausius ugdymo metodus, priemones, numatant ugdymo proceso vyksmą, vaiko pažangos vertinimo būdus, nusistatant bendradarbiavimo su šeima formas;

11.3.2. atsižvelgiant į realią priešmokyklinio ugdymo grupės situaciją ir turimus išteklius, tėvų (globėjų) lūkesčius, priešmokyklinio ugdymo pedagogo profesionalumą;

11.3.3. numatant ilgalaikius ir trumpalaikius visų vaikų ir kiekvieno vaiko ugdymosi pasiekimus;

11.4. bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose), atsižvelgiant į tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinių pageidavimą, įteisintas tautinės mažumos kalbos mokymas arba mokymas tautinės mažumos kalba, ugdymui lietuvių kalba skiriamos ne mažiau kaip 4 valandos per savaitę;

11.5. ugdymo procese taikomi vaikui patrauklūs metodai, kurie stiprina jo mokymosi motyvaciją, skatina smalsumą, plėtoja mąstymo, kūrybiškumo gebėjimus, ugdo vaiko charakterį ir atitinka vaiko raidos ypatumus;

11.6. ugdymo procese taikomi vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo principai ir būdai, kurie atliepia šios Programos siekius.

12. Užtikrinamos lygios galimybės ugdytis vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių:

12.1. vaikų ugdymo turinys formuojamas, vadovaujantis Programa (ją pritaikant) ir atsižvelgiant į kiekvieno vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius, pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas ir tėvų (globėjų) lūkesčius;

12.2. vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas grindžiamas vaiko gebėjimų, poreikių ir interesų pažinimu, parenkant ir taikant individualius ugdymo metodus, formas, specialiąsias mokymo ir (ar) techninės pagalbos priemones, sukuriant tinkamą ugdymo ir ugdymosi aplinką, siekiant Programoje iškelto ugdymo tikslo;

12.3. vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, sudaromos sąlygos ugdytis pagal jo gebėjimus ir galias; priešmokyklinio ugdymo pedagogas kartu su kitais mokytojais ir švietimo pagalbos specialistais, vaiko tėvais (globėjais), kitais artimaisiais teikia reikiamą pagalbą, stiprindami vaiko motyvaciją mokytis, tobulėti, plėtoti kompetencijas, sumažinti, įveikti arba kompensuoti ugdymo procese kylančius sunkumus. Jei, nepaisant sutelktų ir kryptingų vaiko ir ugdytojų pastangų, pažanga nepakankama, priešmokyklinio ugdymo pedagogas kartu su kitais mokytojais ir švietimo pagalbos specialistu (specialistais), tėvais (globėjais), atsižvelgdamas į įstaigos Vaiko gerovės komisijos ir pedagoginės psichologinės tarnybos specialistų rekomendacijas, pritaiko ugdymo programą. Joje keliami tikslai ir formuluojami uždaviniai, atsižvelgiant į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius ir jų lygį, vaiko interesus ir galimybes, tėvų (globėjų) lūkesčius, specialistų rekomendacijas, kurias priešmokyklinio ugdymo pedagogas drauge su kitais mokytojais ir švietimo pagalbos specialistais įgyvendina.

IV. VAIKŲ PASIEKIMAI – KOMPETENCIJOS

13. Priešmokyklinio ugdymo siekis – vaiko socialinė, sveikatos, pažinimo, komunikavimo ir meninė kompetencijos.

14. Suskirstymas į atskiras kompetencijas yra sąlygiškas, siekiant aiškiau apibrėžti ir išskleisti konkrečių kompetencijų turinį. Kasdienėje vaikų veikloje vienu metu plėtojasi kelios tarpusavyje susijusios kompetencijos.

15. Kompetencijos ir bendrieji gebėjimai ugdomi integraliai, visos spontaniškos ir organizuotos vaiko veiklos metu, ne tik priešmokyklinio ugdymo grupėje ar kitoje ugdymo vietoje, bet ir renginiuose, sporto varžybose, kelionėse, išvykose, taip pat namuose, šeimoje.

16. Priešmokykliniame amžiuje ugdytinios kompetencijos Programoje pateikiamos kaip orientaciniai vaiko ugdymosi pasiekimai.

17. Priešmokyklinio ugdymo pedagogas individualizuoja vaikui keliamus reikalavimus, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko galias.

18. Optimalus (pagal individualias galias) ugdymosi pasiekimų – kompetencijų lygis sudaro ir užtikrina vaiko mokyklinę brandą.

19. Socialinė kompetencija. Ją sudaro šios tarpusavyje glaudžiai susijusios ugdymo sritys: vaiko santykis su pačiu savimi (savivoka, savivertė ir saviugda), santykiai su bendraamžiais, santykiai su suaugusiaisiais (šeimos nariais, globėjais, priešmokyklinio ugdymo pedagogu ir kitais mokytojais) ir santykiai su gamtine, socialine, kultūrine aplinka. Siektina, kad, baigdamas Programą, vaikas:

19.1. turėtų supratimą apie save kaip asmenį, pasižymintį unikaliomis savybėmis, suvoktų, kad augdamas jis keičiasi ir tobulėja;

19.2. tinkamai bendrautų ir bendradarbiautų su kitais: atpažintų savo paties ir kitų emocijas, tinkamai jas reikštų, ugdytųsi asmeninę atsakomybę, kantrybę ir tvarkos palaikymo įgūdžius;

19.3. mokėtų elgtis artimiausioje aplinkoje – šeimoje, grupėje, su draugais ir suaugusiaisiais, gerbtų kitų žmonių jausmus, toleruotų jų pomėgius, gebėjimus, įpročius, charakterio savybes, išvaizdos ar elgesio skirtynes ir panašiai;

19.4. laikytųsi tam tikrų socialinio gyvenimo taisyklių (elgesio taisyklių viešosiose vietose, gamtoje ir kt.) ir tradicijų, pareigų grupėje, šeimoje;

19.5. ugdytųsi tautinį ir kultūrinį tapatumą, pilietiškumą, domėtųsi kitomis kultūromis ir jas gerbtų.

20. Sveikatos kompetencija. Ji apima žinias ir supratimą, gebėjimus, įpročius ir vertybines nuostatas, būtinas psichikos, fizinei ir socialinei sveikatai saugoti ir stiprinti. Sveikatos kompetencijai išsiugdyti būtina įgyti bendrą sveikatos ir sveikos gyvensenos sampratą, puoselėti psichikos sveikatą (teigiamai vertinti save, suvokti ir tinkamai išreikšti emocijas, jausmus ir nuotaikas, mokėti nusiraminti), palaikyti socialinę sveikatą, kurią sudaro palankumas ir pagarba kitiems, neužmirštant atsargumo su nepažįstamaisiais, gebėjimas atsispirti netinkamam elgesiui ir savo aplinkoje saugotis pačiam, išmokti rūpintis savo fizine sveikata (būti fiziškai aktyviam, sveikai maitintis, derinti veiklą ir poilsį, palaikyti kūno švarą ir aplinkos tvarką). Siektina, kad, baigdamas Programą, vaikas:

20.1. suprastų, kas padeda būti stipriam ir sveikam;

20.2. palankiai save vertintų, mokėtų tinkamai išreikšti savo emocijas ir jausmus, susilaikytų nuo impulsyvaus elgesio, gebėtų susikaupti;

20.3. palaikytų palankius santykius su kitais žmonėmis, būtų draugiškas, bet atsargiai elgtųsi su nepažįstamaisiais;

20.4. įprastose, kasdienėje aplinkoje išmoktų saugotis;

20.5. suprastų fizinio aktyvumo naudą sveikatai ir savijautai, stengtųsi aktyviai judėti, žaisti, gebėtų tai daryti saugiai;

20.6. teiktų pirmenybę sveikam ir vertingam maistui;

20.7. laikytųsi elementarių asmens higienos reikalavimų, ugdytųsi savitvarkos įgūdžius;

20.8. tinkamai suvoktų kūno siunčiamus signalus (šaltį, karštį, troškulį, nuovargį ir pan.) ir, esant galimybei, į juos reaguotų.

21. Pažinimo kompetencija. Ją sudaro: smalsumas, domėjimasis, informacijos rinkimas ir apdorojimas, aktyvus aplinkos tyrinėjimas, padarinių prognozavimas, žinių, supratimo ir patirties kritiškas interpretavimas bei kūrybiškas panaudojimas. Siektina, kad, baigdamas Programą, vaikas:

21.1. domėtusi ir pagal savo išgales tyrinėtų savo aplinką (gamtinę, socialinę), žmonių sukurtas vertybes;

21.2. ieškotų informacijos ir tyrinėtų aplinką pojūčiais (klausa, rega, uosle, lytėjimu, ragavimu), mąstymu, vaizduote; naudotų įvairius būdus pasauliui pažinti ir tyrinėti – stebėjimą, bandymą, modeliavimą ir kt.;

21.3. skirtų pagrindines objektų savybes (spalvas, formas, dydį, skaičių, masę), gebėtų juos klasifikuoti pagal tam tikrą požymį: skaičiuoti, matuoti, sverti, grupuoti, lyginti, stengtusi suprasti, iš ko sudaryti aplinkos objektai, kaip jie keičiasi; susietų reiškinius priežasties – pasekmės ryšiu, prisimintų, apmąstytų ir interpretuotų savo išpūdžius ir patirtį, kritiškai analizuotų informaciją, ją tikslintusi;

21.4. ugdytusi kritinį mąstymą, siektų įsisąmoninti ir įprasminti savo žinias ir patyrimą.

22. Komunikavimo kompetencija. Ją sudaro: kalbos suvokimas ir kalbėjimas bei skaitymo ir rašymo pradmenys. Siektina, kad, baigdamas Programą, vaikas:

22.1. norėtų bendrauti, bendradarbiauti ir mokytis;

22.2. gebėtų suprasti kitus, išreikšti save, būti suprastas – sukauptų dėmesį, tinkamai vartotų ir tobulintų savo gimtąją kalbą (kitakalbiai – ir lietuvių kalbos gebėjimus), suprastų ir naudotusi neverbaliniais ženklais (gestais, mimika ir kt.); bendraudamas vadovautusi etikos ir etiketo taisyklėmis;

22.3. domėtusi knygomis, kitais rašytiniais šaltiniais; suprastų sakinę ir rašytinę informaciją, ją naudotusi ir suprastų jos praktinę naudą;

22.4. turėtų poreikį skaityti ir rašyti ir taip pažinti pasaulį (suprasti žmonių santykius, jausmus, ketinimus, poelgius, susipažinti su kitomis šalimis ir kt.); bandytų rašyti ir skaityti; jaustų skaitymo ir rašymo džiaugsmą;

22.5. domėtusi kultūros reiškiniais, bandytų kurti pats, dalyvaudamas savo ir kitų tautų kultūroje.

23. Meninė kompetencija. Ji sietina su grožio pastebėjimu ir pajutimu, su menine kūryba kaip raiškos priemone, su laisve ir gebėjimu kurti ir išgyventi kūrybos džiaugsmą. Siektina, kad, baigdamas Programą, vaikas:

23.1. noriai kauptų potyrius ir išpūdžius, semdamasis įkvėpimo meninei raiškai bei kūrybai;

23.2. būtų drąsus, įgyvendindamas savo kūrybinius sumanymus, improvizuodamas;

23.3. noriai taikytų įvairius meninės raiškos būdus (dailę ir kitas vaizduojamojo meno rūšis, muziką, vaidinimą, šokį);

23.4. savarankiškai ar priešmokyklinio ugdymo pedagogo padedamas, ieškotų ir naudotų įvairias priemones, kurios padėtų įgyvendinti jo kūrybinius sumanymus.

24. Priešmokyklinio amžiaus vaikų kompetencijos (pasiekimai), jų turinio dėmenys ir ugdymo gairės pateikiami Programos priede.

25. Mokėjimas mokytis, kūrybiškumas, verslumas priešmokykliniame ugdyme integruojami į socialinę, komunikavimo, pažinimo, sveikatos ir meninę kompetencijas:

25.1. mokėjimas mokytis atsiskleidžia, vaikui domintis rašto elementais, mokyklinėmis priemonėmis, reikmenimis, veiklomis, ieškant informacijos aplinkoje, bandant ją sisteminti, interpretuoti, naudotis informacinėmis technologijomis; atkakliai siekti tikslo, prisiimti atsakomybę už savo veiklą, pasirinktas priemones, kūrybinę užduotį ar darbą atlikti nuo sumanymo iki norimo rezultato; tobulinti savo sumanymus, gebėti juos sukonkretinti, įsivaizduoti ir papasakoti draugams,

kaip tai turėtų atrodyti, mokytis vieniems iš kitų; ieškoti įvairių būdų tikslui pasiekti, kliūtimis įveikti, bandyti savarankiškai spręsti problemas;

25.2. kūrybiškumas reiškiasi lakia vaizduote ir fantazija, intuicija, interesų platumu ir įvairove, originalumu – nestandartiniu mąstymu ar elgesiu, gebėjimu pateikti netradicines idėjas, polinkiu neįprastai spręsti problemas, humoro jausmu, turtinga kalba, grožio pojūčiu, savo ir kito unikalumo pripažinimu ir vertinimu, mokėjimu dalytis, draugišku bendravimu;

25.3. verslumas skleidžiasi, vaikui įgyvendinant idėjas, kūrybiškumu, imlumu naujovėms, pasirengimu rizikuoti, iniciatyvumu, veiksmumu, nepriklausomybe ir novatoriškumu.

V. VAIKŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

26. Siekiant Programoje numatyto tikslo, itin svarbus vaidmuo tenka vaiko pasiekimų vertinimui. Pasiekimų vertinimas skirtas:

26.1. padėti vaikui sėkmingai augti, tobulėti, bręsti, mokytis;

26.2. nustatyti konkretaus vaiko, priešmokyklinio ugdymo grupės, priešmokyklinio ugdymo pedagogo ir kitų mokytojų darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus darbui tobulinti;

26.3. numatyti vaiko ugdymo ir ugdymosi perspektyvą, galimus pasiekimus (kompetencijas);

26.4. tikslingai panaudoti informaciją apie vaiko pasiekimus ir daromą pažangą darbui su šeima, kitais ugdymo proceso dalyviais – priešmokyklinio ugdymo pedagogu, administracija, švietimo pagalbos ir kitais su priešmokyklinio amžiaus vaikais dirbančiais specialistais.

27. Vaiko daroma pažanga yra vertinama nuolat, pasirenkant vertinimo būdus ir metodus: stebėjimą, pokalbį, diskusiją, vaiko pasakojimus, jo darbelių ir veiklos analizę, garso, vaizdo įrašus ir kt. Vertinimo būdai ir metodai pasirenkami ir taikomi, atsižvelgiant į tai, kas vertinama – žinios ir supratimas, gebėjimai, nuostatos ar jų visuma – vaiko kompetencija.

28. Kompetencijos įvertinimas grindžiamas ilgalaikiu vaiko stebėjimu ir informacijos iš įvairių šaltinių kaupimu, jos apibendrinimu. Kompetencijos lygis atsiskleidžia, vaikui veikiant natūralioje ar tikslingai sukurtoje situacijoje: žaidžiant, bendraujant, dalyvaujant projektiniame darbe, per išskylas, ekskursijas ar panašiai.

29. Vertinami konkretaus vaiko pasiekimai ir jo daroma pažanga, lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su dabartiniais. Vaikų pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami.

30. Vaiko pasiekimai vertinami pagal pasiekimus, kurie numatyti Programoje arba Programoje, pritaikytoje, atsižvelgiant į nustatytus jo specialiuosius ugdymosi poreikius.

31. Kasdienė informacija apie vaiko pasiekimus kaupiama ir fiksuojama vaiko pasiekimų apraše, aplanke, skaitmeninėse laikmenose ar kt.

32. Vertinamosios išvados (įvertinimai) pateikiamos aprašomuoju būdu – trumpais komentarais, nusakančiais, kokios yra stipriosios vaiko pusės, kas jau pasiekta, kokių dar yra spragų ir kas siektina. Vertinant vaiko pasiekimus, pažymiai (balai) arba jų pakaitalai (ženklai, simboliai) nenaudojami.

33. Informacija, sukaupta apraše, aplanke, skaitmeninėse laikmenose ar kt., taip pat naudojama, kryptingai ir tikslingai planuojant priešmokyklinio ugdymo pedagogo veiklą, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais), sklandžiai pereinant į pradinio ugdymo programą.

34. Vaikų pasiekimai ir pažanga su tėvais (globėjais) aptariami individualiai, esant poreikiui, bet ne rečiau kaip 2 kartus per metus. Pokalbiuose prireikus dalyvauja Vaiko gerovės komisijos atstovai, kiti specialistai, administracijos atstovai.

